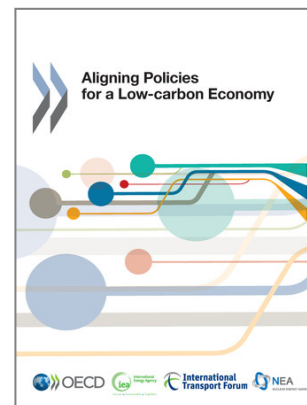

OECD *Multilingual Summaries*

Aligning Policies for a Low-carbon Economy

Summary in Slovak

Celý dokument si môžete prečítať na: [10.1787/9789264233294-en](https://doi.org/10.1787/9789264233294-en)

Zosúladenie politík pre nízkouhlíkové hospodárstvo

Zhrnutie v slovenčine

Riešenie v oblasti zmeny klímy si vyžaduje bezodkladné politické opatrenia, ktoré budú viesť ku globálnej infraštruktúre, aká tu doteraz nebola, a k technologickej transformácii. Stále viac krajín zavádza zásadné politiky v oblasti klímy: stanovenie cien emisií oxidu uhličitého a trhovo orientované nástroje, regulačné zásahy a cielená podpora inovácií v rámci udržateľných nízkouhlíkových technológií. Globálne emisie skleníkových plynov sa však prudko zvýšili a ich úroveň ostáva príliš vysoká na to, aby sa zamedzilo závažným a nezvratným vplyvom na zmenu klímy.

V ceste účinnej politiky v oblasti klímy stojí niekoľko prekážok. K najdôležitejším patrí skutočnosť, že existujúce politické rámce a hospodárske záujmy sú naďalej zamerané na fosílnu palivá a činnosti s vysokými emisiami oxidu uhličitého, keďže uhlie, ropa a zemný plyn boli stáročia motorom globálneho hospodárskeho rozvoja. Či si to pripúšťame, alebo nie, vytvára sa tým nesúlad medzi existujúcimi politickými rámcami a klimatickými cieľmi, čím sa brzdia investície do nízkouhlíkových technológií a obmedzuje sa voľba v oblasti spotreby.

V tejto štúdii sa predstavujú prvé širšie zistenia o nesúlade s klimatickými cieľmi v oblastiach, ktoré sú pre prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo zásadné. Poukazuje sa v nej na niektoré prípady nesúladu v politických oblastiach, ako sú financie, zdaňovanie, obchodné politiky, inovácie a prispôbenie, ako aj v troch osobitných odvetviach: elektrickej energie, mestskej mobility a využívania pôdy.

Okrem uľahčenia opatrení v oblasti klímy môže zosúladenie týchto politík s nízkouhlíkovým hospodárstvom prispieť k širšiemu reformnému programu zameranému na ekologickejší, pevnejší a inkluzívnejší rast s progresívnejšími daňovými systémami, investíciami do dlhodobej rastovej infraštruktúry, ako aj s energetickými a dopravnými systémami, ktoré podporujú čistejšie ovzdušie, zlepšenie zdravia a diverzifikovanejšie zásobovanie energiou.

Lepšie zosúladenie politík v záujme lepšej klímy a lepšieho rastu

Zvýšiť udržateľné investície do nízkouhlíkového hospodárstva a jeho financovania. Ide o naliehavú a jedinečnú príležitosť zaistiť, aby sa novými investíciami do infraštruktúry podporil program v oblasti klímy, a zároveň sa posilnil hospodársky rozvoj. Objem dodatočných krátkodobých nákladov na prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo by predstavoval iba zlomok financovania potrebného všeobecne pre infraštruktúru. Nejde o kapitálové krátenie, skôr treba mobilizovať nové zdroje financovania. Finančná stabilita je predpokladom akýchkoľvek investícií vrátane nízkouhlíkového hospodárstva. Finančná regulácia by však mohla prísun dlhodobého financovania nechcene obmedziť. Riešením možného dosahu existujúcich pravidiel finančného odvetvia by sa mohli otvoriť investície do nízkouhlíkovej infraštruktúry. Prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo možno podporiť aj verejným financovaním a investíciami, ak vlády prehodnotia svoju podporu investícií do činností náročných na emisie skleníkových plynov a zahrnú ciele v oblasti klímy do verejného obstarávania a oficiálnej rozvojovej pomoci.

Okrem samotnej energie prihliadať na zdaňovanie. Subvencie a daňové výdavky v prospech výroby a využívania fosílnych palív spomaľujú nízkouhlíkové inovácie; súčasne nízke ceny ropy však tiež poskytujú príležitosť na reformu. Ďalšie dane a daňové opatrenia si vyžadujú bližšiu analýzu (napr. majetkové dane, rôzne opatrenia v oblasti dane z príjmov právnických osôb), pretože môžu podporovať voľby v prospech riešení náročných na emisie oxidu uhličitého. Napríklad daňové zaobchádzanie s firemnými vozidlami podporuje v krajinách OECD väčší objem emisií CO₂. Vlády sa tiež musia pripraviť na to, že prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo bude mať vplyv na daňové výnosy.

Podnecovať rozsiahle nízkouhlíkové inovácie. Jasné a dôveryhodné záväzky vlád k ambicióznym kľúčovým nástrojom politiky v oblasti klímy sú dôležitým podnetom nízkouhlíkových inovácií. Prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo by mohol – a v niektorých prípadoch sa to už stalo – podporiť rozvoj inovačných a začínajúcich podnikov a podobný posun v oblasti kompetencií a pracovnej sily. Inovácie v záujme prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo zahŕňajú vytváranie nových podnikov, reštrukturalizáciu alebo vyradovanie z činnosti tých starých, vznik nových technológií a obchodných modelov a rozsiahle prijímanie vhodných rámcov na podporu inovácií. Vyžaduje si to riešenia v oblasti možných medzier v kompetenciách vzdelávaním, odbornou prípravou a politikami pracovného trhu.

Podporiť v medzinárodnom obchode a na domácej úrovni rozhodovanie, ktoré prihliada na klimatické problémy. Samotný systém medzinárodného obchodu nebráni vládam vykonávať ambiciózne politiky v oblasti klímy, niektoré prekážky pri medzinárodnom obchode však môžu klimatické ciele oslabovať. Napríklad dovozný clá stále znevýhodňujú obchodovanie s niektorými technológiami potrebnými na prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo. Dohoda o environmentálnych statkoch, o ktorej sa aktuálne rokujú, by popri iných výsledkoch pomohla znížiť náklady pri úsilí o zmiernenie zmeny klímy. Pozornosť by mali zvýšiť mnohé krajiny, ktoré podporujú ekologickejšiu rast uprednostňovaním domácich výrobcov nízkouhlíkových technológií. Ak sa týmito opatreniami obmedzuje medzinárodný obchod, môžu sa tým ohroziť celkové investície a akceptácia v oblasti udržateľných technológií.

Dekarbonizácia elektrickej energie. Elektrická energia je v procese úspešnej dekarbonizácie energetických systémov najdôležitejšia. Deregulované trhy s elektrickou energiou však nevysielajú signál o dlhodobých cenách, ktorý je potrebný pre investície do nízkouhlíkových technológií s vysokými kapitálovými nákladmi. Zaistenie konkurencieschopných a včasných investícií do nízkouhlíkových riešení si bude vyžadovať nové trhové pravidlá, ako napr. dlhodobé dohody o dodávkach a pevný a stabilný signál v oblasti cien CO₂. V rámci právomocí sa so zreteľom na regulované systémy, ktorých zámerom je zaviesť väčšiu hospodársku súťaž, musia prijať trhové pravidlá, ktorými sa investície do nízkouhlíkových technológií skôr podporia, než obmedzia.

Voľba udržateľnej mestskej mobility. Súčasný dopravný systém, ktoré vo väčšine využívajú fosílna palivá, spôsobujú veľmi vysoké environmentálne náklady (zmena klímy, hluk, znečistenie ovzdušia), najmä v mestských sídlach. Na zaistenie energetickejšej mobility, ktorá nie je taká náročná na emisie oxidu uhličitého, je potrebný politický zásah. V mnohých mestách neexistuje dostatočná koordinácia medzi územným a dopravným plánovaním, čím sa podporuje vyššie využívanie osobných automobilov. Zosúladienie politických opatrení naprieč jednotlivými vládnymi úrovňami a medzi zúčastnenými stranami by výrazne pomohlo pri dosiahnutí nízkouhlíkovej mobility. Mohli by sa preskúmať aj vnútroštátne rámce a právne predpisy, aby sa miestnym vládam poskytol väčší finančný alebo politický priestor na rozhodnutia v prospech nízkouhlíkových technológií.

Posilniť stimuly na udržateľné využívanie pôdy. Udržateľné postupy pri riadení využívania pôdy – zníženie odlesňovania, obnova znehodnotenej pôdy, nízkouhlíkové poľnohospodárske postupy a zvýšenie zachytávania a ukladania uhlíka v pôde a lesoch – môžu výrazne prispieť k zníženiu emisií skleníkových plynov, pričom ide aj o reakciu na rastúci potravinový dopyt. Ochranou ekosystémov sa tak môže zlepšiť aj odolnosť našich hospodárstiev voči zmene klímy. Vyžaduje si to zosúladiený prístup, ktorým sa odstraňujú bariéry medzi zmiernením zmeny klímy, prispôbením, poľnohospodárstvom, potravinovou bezpečnosťou a politikami v oblasti lesného hospodárstva a poľnohospodárstva. Konkrétnejšie, krajiny by mohli vyvinúť úsilie na to, aby odstránili environmentálne nepriaznivé poľnohospodárske subvencie, zhodnotili ekosystémové služby, ochraňovali lesy a minimalizovali plytvanie potravinami.

Zapojiť sa do prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo

Politika v oblasti klímy sa môže zefektívniť, ak všetky vládne ministerstvá identifikujú vo svojich konkrétnych programoch významné prvky nesúladiu s prechodom na nízkouhlíkové hospodárstvo.

Ambiciózne klimatické opatrenia si teda budú vyžadovať nové prístupy k tvorbe politiky naprieč vládnymi oblasťami.

Mimo vnútroštátnej úrovne by sa účinnosť mohla podporiť a pochybnosti o potenciálnom narušení hospodárskej súťaže zmierniť aj lepším zosúladením politík medzi krajinami. Globálna dohoda o emisiách skleníkových plynov by v tomto smere vyslala silný signál.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD/IEA/NEA/ITF (2015), *Aligning Policies for a Low-carbon Economy*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264233294-en